

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1265/2016/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Csák Zsolt, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. március 6.
Az ügy tárgya: tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége
Terhelt: terhelt neve
Elsőfok: Ajkai Járásbíróság 2.B.529/2013/57/II. ítélet, tárgyalás 2015. november 27.
Másodfok: Veszprémi Törvényszék 3.Bf.73/2016/5. végzés, tárgyalás, 2016. május 9.
Az indítvány előterjesztője: terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt terhére, a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria az Ajkai Járásbíróság 2.B.529/2013/57/II. számú ítéletét és a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.73/2016/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 20.000 (húszezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az Ajkai Járásbíróság a 2015. november 27. napján meghozott - és a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.73/2016/5. számú végzésével - 2016. május 9. napján jogerőre emelkedett 2.B.529/2013/57/II. számú

ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki tartás elmulasztásának vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 212. § (1) bekezdés], ezért őt két évre próbára bocsátotta és elrendelte a pártfogó felügyeletét. Külön magatartási szabályként előírta, hogy a terhelt a tartási kötelezettség teljesítéséről rendszeresen számoljon be a pártfogó felügyelőnek, és ezt igazolja is, továbbá, ha nincs jövedelme, aktívan működjön együtt a munkaügyi központtal és jelentkezzen be közfoglalkoztatásra.

- [2] A jogerősen megállapított tényállás lényege szerint a terheltet a Veszprémi Törvényszék a 2012. október 16. napján jogerős végzésével kötelezte volt házasságából született két kiskorú gyermek részére gyermekenként havi 30.000 forint gyermektartásdíj fizetésére. Az Ajkai Járásbíróság a 2013. április 29. napján kelt ítéletével ismételten ugyanilyen tartalmú kötelezést mondott ki, egyben a gyermektartásdíj hátralék összegét 2012. január 1. és 2013. március 30. között 280.000 forintban állapította meg, és kötelezte a terheltet ennek 14 havi, egyenlő összegű részletfizetésre, 2013. május 1. napjától.
- [3] A terhelt 2011. december hónaptól rendszeres munkaviszonnyal rendelkezett, 2011. december hónaptól 2012. december 31-ig havi 78.000, majd 2013. január 1. napjától havi 98.000 forint jövedelemre tett szert, ennek ellenére a gyermektartásdíjat önhibájából nem fizette.
- [4] A terheltet terhelő gyermektartásdíj összegét a Veszprémi Törvényszék a 2014. február 11. napján kelt ítéletével 2013. szeptember 1-től kezdődően gyermekenként 20.000 forintra leszállította, a gyermektartásdíj hátralék összegét 2012. január 1. napjától 2014. február 28. napjáig 160.000 forintban állapította meg.
- [5] A terheltnek 2012. december és 2015. november között összesen 1.620.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére volt köteles, ebből megfizetett 823.955 forintot, így 796.045 forint hátraléka keletkezett.

II.

- [6] A jogerős határozatok ellen a terhelt terjesztett elő a törvényi ok megjelölése nélkül felülvizsgálati indítványt.
- [7] A Kúria a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője nem, vagy tévesen jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.
- [8] Tartalma szerint a felülvizsgálati indítvány a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 416. § (1)

bekezdés a) és c) pontjára hivatkozik, amikor egyfelől vitatja a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, illetve az önhiba, mint tényállási elem meglétét, másfelől álláspontja szerint a másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék az ügyben - elfogultság miatt - nem járhatott volna el. Emellett arra is hivatkozik, hogy azzal, miszerint az ügyészség másodfokú eljárásban tett indítványra eltérő tényállást állapított meg, ez pedig fogalmilag vádmódosítás, ami a másodfokú eljárásban nem lehetséges, a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a vádon. Emellett, mivel álláspontja szerint a másodfokú bíróság a fellebbezésében foglaltakat érdemben nem vizsgálta, az abban előadottakat a felülvizsgálati eljárásban is előterjesztette. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróság nem tájékoztatta a védekezési lehetőségeiről, mint ahogyan azt is, hogy a másodfokú bírósági határozat iratellenes megállapításokat tartalmaz. Hivatkozott továbbá arra, hogy az egész eljárás okafoggyottá vált, mivel fizetési kötelezettségét még a vádirat kézbesítése előtt teljesítette.

- [9] Mindezek alapján elsődlegesen felmentését, másodlagosan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése mellett az eljáró bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [10] A Legfőbb Ügyészség a BF.1254/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.
- [11] Kifejtette, hogy nem valósít meg felülvizsgálati okot, ha a bíróság ügyészi indítvány nélkül szerez be - Be. 75. § (1) bekezdésének alkalmazásával - bizonyítási eszközt, valamint az sem, hogy az eljáró bíróságok nem tájékoztatták a terheltet védekezési lehetőségeiről. A felülvizsgálati eljárásban érvényesülő tényállás-támadási tilalom folytán a másodfokú határozat esetleges iratellenessége sem vizsgálható és orvosolható.
- [12] Álláspontja szerint nincs érdemi vizsgálati lehetőség az eljáró bíróságok esetleges, elfogultságon alapuló, kizártságának vizsgálatára sem, a Veszprémi Törvényszék és az Ajkai Járásbíróság kizárását a Győri Ítéletábrla a Veszprémi Törvényszék előtt P.20.700/2014. számon folyamatban volt polgári perben állapította meg. Ez viszont nem alapozza meg az adott bíróság eljárását a felperes, mint terhelt elleni büntetőeljárásban.
- [13] Alaptalannak tartotta a terhelt hivatkozását a törvényes vád hiányára, kifejtve, hogy a vádirat a szükséges mértékben tartalmazza az önhiba mibenlétét. Az elsőfokú eljárásban a vád kiterjesztése is megfelelt az eljárási szabályoknak, és a másodfokú bíróság sem terjeszkedett túl a vádon, amikor a kiterjesztett vádban szereplő időszakon belül pontosította a megállapított tényállást.
- [14] Végezetül alaptalannak tartotta a büntethetőséget megszüntető okra való terhelti hivatkozást is, mert az eredetileg vád tárgyává tett időszakban felhalmozott hátralékot a terhelt csak részben rendezte.
- [15] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn.

- [16] A terhelt kirendelt védője írásbeli észrevételében arra hívta fel a figyelmet, hogy az elsőfokú eljárásban a vád kiterjesztésére 2015. november 27. napján került sor, és e tárgyaláson a bíróság úgy hozott ítéletet, hogy a terheltet nem tájékoztatta a tárgyalás elnapolásának lehetőségére. Ez az eljárási szabálysértés pedig annyiban az ügy érdemére is kihatott, hogy a terheltet megfosztotta attól a lehetőségtől, hogy a kiterjesztett vád szerinti tartozását kiegyenlítse.
- [17] A Legfőbb Ügyészség átiratára írott észrevételében a terhelt a felülvizsgálati indítványában előadottakon kívül szintén arra hivatkozott, hogy a kiterjesztett vád tekintetében a bíróság az önhibát nem vizsgálta, és továbbra is sérelmezte a védekezési jogára történő kioktatás elmaradását.
- [18] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a terhelt és a védő által nem hivatkozott, a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, ilyet azonban nem észlelt.

III.

- [19] A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.
- [20] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen meghatározott okok alapján van lehetőség, ezen belül az a) és b) pont alapján büntető anyagi jogi szabálysértés, a c) pont alapján pedig - a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában felsorolt - eljárási szabálysértések esetén. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. Azokra az eljárási szabálysértésekre, amelyek a Be. 375. § (1) bekezdésében - példálózó jelleggel - vannak felsorolva, a felülvizsgálati eljárásban nem lehet alappal hivatkozni, ezek az ún. relatív eljárási szabálysértések kívül esnek a felülvizsgálati eljárás lefolytatására alapot adó okok körén.
- [21] A Kúria elsőként a felülvizsgálati indítványban, illetve a terhelti és védői írásbeli észrevételben szereplő eljárási kifogásokat vizsgálta.

III/A.

- [22] Ennek során megállapította, hogy az Ajkai Járási Ügyészség a 2013. november 20. napján érkezett B.683/2013/6-I. számú vádirata megfelel a törvényes vád alaki kellékeinek. Azt az arra jogosult közvádló, meghatározott személy ellen, e személy büntető törvénybe

ütköző magatartása miatt nyújtotta be, kérve a bírósági eljárás lefolytatását. A vádirat tartalmazza a tartás elmulasztásának vétsége törvényi tényállási elemeinek meglétére vonatkozó utalást: a gyermektartásdíj-fizetési kötelezettség jogszabályon és végrehajtható bírósági határozaton alapult, az önhiba, mint tényállási elem meglétére pedig azzal utalt, hogy „a terhelt 2011. december hónaptól kezdődően rendszeres munkaviszonnyal rendelkezik a ...**Kft.**-nél, ahol 2011. december 9. napjától 2012. december 31. napjáig havi 78.000 forint, majd 2013. január 1. napjától 98.000 forint összegű rendszeres jövedelemre tett szert”.

- [23] A törvényes vád hiányára történt terhelti hivatkozás ekként nem állja meg a helyét. A vád törvényességét nem érinti annak esetleges megalapozatlansága; ez utóbbi az érdemi döntés tárgya (BH 2012.86.II.).

III/B.

- [24] A terhelt polgári peres eljárást kezdeményezett a Veszprémi Törvényszék és az Ajkai Járásbíróság ellen, a járásbíróságon P.20.257/2011. számon folyamatban volt házasság felbontási és gyermekelhelyezési perben hozott bírósági határozat miatt.
- [25] A Győri Ítéltábla a 2014. július 2. napján meghozott Pkk.I.25.535/2014/2. számú végzésével a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 132. § (1) bekezdés a) pontja szerinti abszolút kizárási ok miatt a Veszprémi Törvényszék, mint I. rendű alperes ellen folyamatban lévő polgári per lefolytatására a Győri Törvényszéket jelölte ki.
- [26] A terhelt az Ajkai Járásbíróság általa vélt jogsértései miatt a Veszprémi Törvényszékkel szemben 2014. augusztus 13. napján kerestet nyújtott be, többek között arra hivatkozva, hogy az Ajkai Járásbíróság a [22] bekezdésben írt vádiratot csak 2014. augusztus 4. napján kézbesítette, nem biztosította az iratok megismerésének lehetőségét, és ezzel sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Ebben kérte az Ajkai Járásbíróság és a Veszprémi Törvényszék kizárását „a felperes ügyeiből”, e bíróságok elfogultságára hivatkozva, és kérte a költségmentesség biztosítását is.
- [27] Az iratok alapján megállapítható (Ajkai Járásbíróság 2014. szeptember 26-i tárgyalási jegyzőkönyve, B.529/2013/9. 1. oldal utolsó két bekezdés), hogy a terhelt részére a vádiratot és a tárgyalási idézést 2014. szeptember 3. napján kézbesítették, és a bíróságra 2014. szeptember 16. napján érkezett beadványában kért iratokat megkapta.
- [28] A terhelt az első tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy az Ajkai Járásbírósággal szemben a polgári peres eljárásban elfogultságot jelentett be (tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal), majd a bíró kérdésére következő nyilatkozatot tette: „Fenntartom az Ajkai Járásbíróság ellen korábban bejelentett elfogultságot, és kérem, hogy egy másik bíróság tárgyalja ezt az ügyet. Az ön személye ellen nincs kifogásom.”

- [29] A Veszprémi Törvényszék a 2014. október 20. napján meghozott 2.Bkk.844/2014/2. számú végzésével az Ajkai Járásbíróság bíráinak kizárását a terhelt ellen folyamatban lévő büntetőügyben megtagadta.
- [30] A terhelt a 2014. november 11. napján érkezett beadványában az Ajkai Járásbíróság elleni kizárási indítvány megismétlése mellett immár a Veszprémi Törvényszék kizárását is kezdeményezte, e bíróságok ellen indított kártérítési perekre, és arra hivatkozva, hogy a Veszprémi Törvényszék több levelében is biztosította, miszerint a Veszprémi Törvényszék a továbbiakban az ügyeiben nem jár el.
- [31] A Győri Ítéltábla a 2015. január 8. napján meghozott Bkk.452/2014/2. számú végzésével a terhelt ellen folyamatban lévő büntetőügyben mind az Ajkai Járásbíróság, mind a Veszprémi Törvényszék kizárását megtagadta.
- [32] Ezt követően a 2015. május 14. napján érkezett beadványában az Ajkai Járásbíróság ellen ismételten elfogultságot jelentett be a bíróság elnökénél arra hivatkozva, hogy az elmúlt tárgyalási napokról készült jegyzőkönyvet ígéret ellenére nem kapta meg, és a bíróság nem döntött a mediációs eljárás iránti kérelméről sem. A bíróság elnöke tájékoztatta, hogy az elfogultsági kifogást az ügyben, és nem az elnökhöz címzett panaszban kell előterjeszteni.
- [33] Az iratok között további kizárási indítvány sem az Ajkai Járásbíróság (illetve a részéről eljáró bírák), sem a Veszprémi Törvényszék ellen nem lehetséges fel (a terhelt írásban megindokolt és a törvényszékhez 2016. április 1. napján érkeztetett fellebbezésében foglaltak nem tekinthetők kizárási indítványnak, minthogy az abban foglaltak alapján az elsőfokú ítélet felülbírálatát elvégző törvényszéknek kellett döntenie, és nem az eljáró bíró elfogultságáról, hanem az ítélet megalapozottságáról).
- [34] A 25/2013. (X. 4.) AB határozatában az Alkotmánybíróság azt írta elő alkotmányos követelményként, hogy legyen lehetőség a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a bírót érintő kizárási okra (elfogultságra) hivatkozni a felülvizsgálati eljárásban. Határozatának indokolása szerint azonban az Alkotmánybíróság nem azt írta elő, hogy minden, a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjára alapított felülvizsgálati indítvánnyal érdemben foglalkozni kell, hanem azt, miszerint „alkotmányos követelmény, hogy a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított és a törvény egyéb szabályainak megfelelő felülvizsgálati indítvány érdemi vizsgálatot, értékelést és elbírálást nyerhessen” [ABh. indokolás [50] bekezdés].
- [35] Az Alkotmánybíróság határozata alapján tehát az ügyben eljáró bíró (bírói tanács) elfogultságára alapított felülvizsgálati indítványnak is meg kell felelnie a törvény egyéb szabályainak is. Ez utóbbi körbe tartozik az is, hogy megállapítható legyen, miszerint a felülvizsgálati indítványt mire alapozza az indítvány előterjesztője.
- [36] A Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontjában foglalt kizárási okra

alapított felülvizsgálati indítvány esetében ez azt jelenti, hogy az elfogultságot állítónak ez esetben is alapos és konkrét okokkal kell alátámasztania álláspontját. A korábbi bírói gyakorlattal egyezően az elfogultság általánosság szintjén történő megfogalmazása, amely még közvetett összefüggésben sincs a bíró személyével, nem alkalmas kizárási ok megállapítására (BH 2010.323.). Nem állapítható meg elfogultság azzal az indokkal sem, hogy a bíróság a kizárási okot bejelentő személytől eltérő jogi álláspontot foglalt el (BH 2005.315.), sőt nem alapozza meg a bíróság elfogultságát önmagában az a tény sem, hogy a terhelt a megyei bírósággal (jelenleg: törvényszékekkel) szemben államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése miatt polgári peres eljárást indított (BH 2005.9.).

- [37] Nyilvánvalóan más a helyzet, ha a bíróság a polgári perben alperes. Ez ugyanis Polgári perrendtartás 13. § (1) bekezdés a) pontja szerint abszolút kizárási ok, mert egy perben az alperes nem lehet egyszerre bíró. A Győri Ítéltábla a [25] bekezdésben írt végzésével ezért jelölte ki a Veszprémi Törvényszék elleni per tárgyalására a Győri Törvényszéket, és ugyanezen ítéltábla ezért tagadta meg a terhelt büntetőügyében az Ajkai Járásbíróság és a Veszprémi Törvényszék kizárást.
- [38] Emellett a Be. 23. § (2) és (3) bekezdése szerint a 21. § (1) bekezdésének e) pontjában szabályozott kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, továbbá a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, valamint ezek képviselője a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt nyomban bejelenti. Ha pedig az elfogultságra, mint kizárási okra, ekként a felülvizsgálat alapjára hivatkoznak, ez értelemszerűen csak akkor érvényesíthető, ha az elfogultság a határozat jogerőre emelkedését követően jutott a jogosult tudomására.
- [39] A 25/2013. (X. 4.) AB határozatának indokolásában az Alkotmánybíróság megállapította: „az ügyek tárgyilagosa megítélése abban az esetben garantált, ha a bírák képesek kizárólag az ügy tényeit, a tények alapjául szolgáló bizonyítékokat, valamint a tények megítéléséhez szükséges jogszabályokat elszigetelten vizsgálni és értékelni. Minden olyan körülmény, amely ezeken kívül esik és egyúttal a felekhez, vagy magához az ügyhöz kapcsolódik, azért sodorja veszélybe az adott ügy tárgyilagosa elbírálását, mert képes befolyásolni a bíró mérlegelési tevékenységét. Éppen ezért a pártatlan eljárás garanciájának sérelme egyfelől a konkrét ügy elintézését, annak kimenetelét egyik vagy másik fél hátrányára befolyásolja”.
- [40] Az Alkotmánybíróság nem a bíró kizárásával kapcsolatos jogértelmezést és bírósági joggyakorlatot vizsgálta, és nem arról alkotott véleményt. Mindössze azt támasztotta alkotmányos követelményként a Kúria elé, hogy nem az abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozó, hanem a bíró (bírói tanács) elfogultságra alapozott felülvizsgálati indítványt - ha annak egyéb törvényi feltételei vannak - érdemben vizsgálja. Nem változtatott azon a gyakorlaton sem, miszerint a bíró kizárásának lehetséges okát mindig az ügyhöz kötötten kell vizsgálni; a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kizárási iránti bejelentés alaposságát is valóságos tények alapján, esetileg kell tisztázni (BH 2012.147.).
- [41] Az Alkotmánybíróság határozatában foglalt, a pártatlan eljárás

követelményét veszélyeztető körülmény a Veszprémi Törvényszék eljárása során nem volt megállapítható. A terhelt által sérelmezettek - ti. hogy a másodfokú bíróság a főügyészség átiratában foglaltak szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást pontosította - pedig nem alkalmasak arra, hogy a bíró ügyből való kizártságát a Kúria megállapítsa. A Kúria e körben megjegyzi: ha a másodfokú bíróság mellett működő ügyészség ilyen - nyilvánvalóan nem a vádon való túlterjeszkedésnek minősülő - indítványt nem tett volna, a másodfokú bíróságnak a tényállás megalapozottságának vizsgálata keretében hivatalból is észlelnie kell, ha az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását ki kell egészíteni [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont].

- [42] Az elfogultságnak a bizonyítékok értékelésével összefüggésben történő megfogalmazása az állandó gyakorlat szerint nem alkalmas a kizárási ok megállapítására, a felülvizsgálati eljárásban pedig nem alkalmas az érdemi vizsgálatra sem. A jelen ügyben a másodfokú bíróság, bár erre indítvány nem volt, a nyilvános ülésről áttért tárgyalásra, ott a terheltet kihallgatta, és ennek alapján, valamint az iratok alapján pontosította a tényállást. A bizonyítási indítvány elutasítása pedig - akár első-, akár másodfokon - önmagában az elfogultság megállapítására csak kirívóan súlyos esetben alkalmas, az ügy iratai alapján pedig ilyen következtetés nem vonható le, mivel mind az első-, mind a másodfokú bíróság okszerűen megindokolta a bizonyítási indítványok elutasításának okait.
- [43] A teljesség kedvéért a Kúria rámutat arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, a bíróság által elkövetett eljárási szabálysértésre lehet hivatkozni, a nyomozás során elkövetett eljárási hibák, szabálysértések - még ha azok ténylegesen megtörténtek is - a felülvizsgálati eljárásra nem adnak lehetőséget.

III/C.

- [44] Az ügyben az Ajkai Járásbíróság több eljárási szabályt is megsértett. Így a Be. 263. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére a vádiratot a tárgyalás kitűzéséhez képest több hónappal később kézbesítette a terheltnek, csak az utolsó tárgyaláson határozott a terheltnek a közvetítői eljárás lefolytatására irányuló indítványáról, a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem függesztette fel az eljárást a tartási kötelezettség teljesítése érdekében, holott arra reális lehetőség lett volna [Be. 266. § (8) bekezdés] és, mint ahogyan arra a terhelt helytállóan rámutatott, az iratok között nincs nyoma, hogy a terheltet figyelmeztette volna a Be. 48. § (2) és (3) bekezdésében foglalt védő-kirendelési okokra. Ezzel kapcsolatban a Legfőbb Ügyészség hivatkozott a büntetőeljárás során használt egyes iratok nyomtatványként történő rendszeresítéséről szóló 5/2003. OIT szabályzat szerinti

formanyomtatványra. Arra azonban az eljárás iratai között nincs adat, hogy a bíróság a vádiratot a szabályzat szerinti 214/a. jelzésű, illetőleg az idézést a 214. jelzésű nyomtatvánnyal küldte-e meg. Abban viszont téved a terhelt hogy a hivatásos bíró személyében történt változásra figyelemmel megismételt tárgyalás előtt ismételten ki kell oktatni a védelemmel kapcsolatos jogaira. Ha ugyanis az korábban megtörtént, a figyelmeztetés nem veszti hatályát csak azért, mert az ügyet másik hivatásos bíró tárgyalja tovább.

- [45] Az elsőfokú bíróság a 2015. szeptember 14. napjára kitűzött tárgyalást elhalasztotta, ezt követően a hivatásos bíró személyében változás történt, melyre figyelemmel a bíróság a 2015. november 27. napján tartott tárgyaláson a korábban keletkezett iratok ismertetésével a tárgyalást megismételte, ezt követően az ügyész a vádat az írásbelivel egyezően módosította, ennek lényege szerint a vádbeli időszakot meghosszabbította 2015 novemberéig bezárólag, a 2013. november 20. napján benyújtott vádiratban szereplő összesen 640.000 forint hátralék helyett pedig a vádmódosítás időpontjára a hátralék összege 96.045 forintra csökkent.
- [46] A terhelt a vádmódosítást követően bírói kérdésre úgy nyilatkozott, hogy azt megértette (57. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal). Ezt követően a bíróság a terhelt eljárás felfüggesztésére irányuló indítványát, majd a közvetítői eljárás iránti kérelmét elutasította (57. számú tárgyalási jegyzőkönyv 4. és 5. oldal), mely végzéseket a terhelt tudomásul vett. Ezt követően az ügyészi perbeszédet követően a terhelt utolsó szó jogán elmondottakra figyelemmel a bíróság a bizonyítási eljárást újra megnyitotta, a bizonyítási indítványokat elutasította és az ügyben ügydöntő határozatot hozott.
- [47] A tárgyalási jegyzőkönyvből azonban nem tűnik ki, hogy a bíróság figyelmeztette volna a terheltet a Be. 310. § (2) és (3) bekezdésében foglalt azon lehetőségre, hogy a vád megváltoztatása esetén a bíróság a tárgyalást a terhelt indítványára elnapolhatja, avagy vád kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást legalább nyolc napra a terhelt indítványára elnapolja. Ezzel a bíróság kétségkívül eljárási szabályt vétett, és helytálló a védő azon észrevétele is, miszerint a tárgyalás elnapolása lehetőségére történt figyelmeztetés elmaradása objektíve lehetetlenné tette a terhelt számára, hogy megkísérelje a Btk. 212. § (3) bekezdésének első fordulata szerinti büntethetőséget megszüntető ok teljesítését.
- [48] Mint ahogyan arra a Kúria a jelen végzés [20] bekezdésében már rámutatott, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában nem szereplő - úgynevezett abszolút - eljárási szabálysértések között nem szereplő, hanem csak a Be. 375. § (1) bekezdésében felsorolt - relatív - eljárási szabálysértések miatt eredményes felülvizsgálati indítványt nem lehet előterjeszteni. A [42]-[45] bekezdésben felsorolt, az elsőfokú bíróság által elkövetett szabálysértések tehát a törvényi szabályozás folytán még akkor sem eredményezhetnek

hatályon kívül helyezést, ha összességükben a súlyuk jelentős.

III/D.

- [49] Nem vezethetett eredményre az önhiba, mint törvényi tényállási elem hiányára való hivatkozás sem.
- [50] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.
- [51] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).
- [52] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem vizsgálható
- [53] - hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárás során milyen esetleges hibát vétettek, mint ahogyan az sem, a védelmi bizonyítási indítványok elutasítása helyénvaló volt-e,
- [54] - nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni,
- [55] - így arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.
- [56] Nincs helye továbbá annak a vizsgálatnak a lefolytatására sem, amelyet a rendes jogorvoslati eljárásban a másodfokú bíróság a Be. 351. §-ában írtak szerint köteles elvégezni; melynek eredményeképpen állást foglal abban, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott-e.
- [57] Arra sincs lehetőség, hogy ennek érdekében a megtámadott határozatokat hatályon kívül helyezve, a Kúria új eljárás lefolytatására utasítsa az elsőfokú bíróságot.
- [58] E törvényi tilalommal szemben az indítványozó anyagi jogi törvénysértés címén valójában a bizonyítékok mikénti értékelését, illetve az eljárás bíróságok mérlegelésének és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét, ezen keresztül pedig a tényállás megalapozottságát támadta, amikor arra hivatkozott, hogy a kérdéses vétség törvényi tényállási elemében szereplő önhiba nem valósult meg, illetve annak tényleges meglétét az eljárás bíróságok nem vizsgálták.
- [59] Ekként a Kúria az alaptalannak bizonyult felülvizsgálati indítványt elbírálván a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.
- [60] A felülvizsgálati eljárásban a védő kérte kirendelt védői díjának megállapítását azzal, hogy alanyi áfamentes körbe tartozik. A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 63. § (4) bekezdése szerint az ügyvédekről szóló 1998.

évi XI. törvény 131. § (2) bekezdése szerinti kirendelt ügyvédi óradíj a 2017. évben 5.000 forint. A védő a teljes iratanyagot áttanulmányozta, amely a 300 oldalt meghaladja, így a pártfogó ügyvéd és a kirendelt védő részére megállapítható díjról és költségekről szóló 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 6. § (7) bekezdése alapján a büntetőügy iratainak tanulmányozásáért 20.000 forint kirendelt védői díj illeti meg, amelyet - bűnügyi költségként - a Be. 429. § (1) bekezdésének második mondata alapján az állam visel.

IV.

- [61] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. március 6.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző